

219

U S T A W A

z dnia 2 czerwca 1947 r.

o obywatelskich komisjach podatkowych i lustratorach społecznych.

D z i a ł 1.

Obywatelskie komisje podatkowe.

Art. 1. Tworzy się obywatelskie komisje podatkowe.

Art. 2. 1. Obywatelska komisja podatkowa składa się: z przewodniczącego, z zastępcy przewodniczącego, 12 ławników i tyluż zastępców, powołanych przez właściwe terytorialnie powiatowe (miejskie) rady narodowe.

2. Sposób i tryb powoływania obywatelskich komisji podatkowych ustali uchwała Rady Państwa na wniosek Rady Ministrów. Rada Państwa ustali, ilu ławników i ich zastępców powołanych będzie spośród kandydatów, przedstawionych przez organizacje zawodowe, zrzeszające podatników.

Art. 3. Właściwość miejscowa obywatelskich komisji podatkowych pokrywa się z właściwością miejscową urzędów skarbowych (rewizyjnych).

Art. 4. 1. Obywatelska komisja podatkowa orzeka w komplecie, składającym się z przewodniczącego lub jego zastępcy oraz wyznaczonych przez przewodniczącego lub jego zastępcę 4 ławników. W posiedzeniach obywatelskich komisji podatkowych uczestniczy przedstawiciel zespołu lustratorów społecznych z głosem doradczym.

2. Do prawomocności orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej wymagana jest obecność przewodniczącego lub jego zastępcy oraz co najmniej trzech ławników. W razie

równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Art. 5. Siedzibą obywatelskiej komisji podatkowej jest urząd skarbowy (rewizyjny). Czynności biurowe obywatelskiej komisji podatkowej załatwia urząd skarbowy (rewizyjny).

Art. 6. 1. Obywatelska komisja podatkowa powołana jest do orzekania o wysokości podstawy opodatkowania w zakresie podatków bezpośrednich i danin, pobieranych na rzecz Skarbu Państwa, w sprawach, przekazanych jej przez urząd skarbowy (rewizyjny).

2. Obywatelska komisja podatkowa orzeka według swobodnego uznania na podstawie posiadanego materiału wymiarowego.

3. Urząd skarbowy (rewizyjny) przekazuje obywatelskiej komisji podatkowej sprawy w przypadkach:

1) gdy księgi handlowe, uproszczone lub podatkowe, zeznania podatkowe, wykazy, deklaracje, bądź inne materiały, służące do ustalenia podstawy opodatkowania, nie obejmują według uzasadnionego przekonania urzędu całości obrotu lub dochodu podatnika, a urząd nie rozporządza danymi, uprawniającymi do pominięcia tych materiałów, i gdy podatnik mimo wezwania nie skorygował zeznania do wysokości, uznanej przez urząd skarbowy za słuszną.

2) gdy zachodzi przypadek, o którym mowa w art. 12.

4. Przekazując sprawę obywatelskiej komisji podatkowej urząd skarbowy (rewizyjny) zgłosi wniosek co do ustalenia przez komisję wysokości podstawy opodatkowania.

5. Nie podlegają przekazaniu sprawy o ustalenie rocznego wymiaru podatku, w których doręczono podatnikowi nakaz płatniczy, chyba że zachodzą okoliczności, uzasadniające wznowienie postępowania zgodnie z dekretem z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 174).

Art. 7. 1. Obywatelska komisja podatkowa powinna wydać orzeczenie najdalej w terminie dwu tygodni od daty otrzymania sprawy.

2. Na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej urząd skarbowy ustali wysokość zobowiązania podatkowego.

Art. 8. Od decyzji urzędu skarbowego (rewizyjnego), wydanej na podstawie orzeczenia obywatelskiej komisji podatkowej, ustalającej wysokość zobowiązania podatkowego, służy podatnikowi odwołanie do właściwej terytorialnie komisji odwoławczej przy izbie skarbowej, która rozstrzyga ostatecznie według swobodnego uznania.

Art. 9. 1. Przy wydawaniu orzeczeń obywatelska komisja podatkowa oraz komisja odwoławcza nie są związane w zakresie ustalenia wysokości zobowiązań podatkowych przepisami dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 174).

2. Do trybu i sposobu postępowania przed obywatelskimi komisjami podatkowymi stosuje się odpowiednie przepisy o komisjach odwoławczych przy izbach skarbowych.

D z i a ł 2

Lustratorzy społeczni

Art. 10. 1. Przy urzędach skarbowych powołuje się lustratorów społecznych. Lustratorów powołuje i deleguje właściwa terytorialnie powiatowa (miejska) rada narodowa.

2. Lustratorzy społeczni pracują pod nadzorem naczelnika urzędu skarbowego w ramach jego ogólnych instrukcyj w zespołach pod kierownictwem jednego z lustratorów.

3. Kierownika zespołu wyznacza dyrektor izby skarbowej na wniosek okręgowego lustratora społecznego.

4. Celem koordynacji pracy lustratorów społecznych, inspekcji ich pracy, szkolenia i instruowania wojewódzka rada narodowa (rada narodowa m. st. Warszawy i m. Łodzi) powołuje i deleguje do właściwej izby skarbowej okręgowego lustratora społecznego. Okręgowy lustrator społeczny nie ma prawa wydawania zarządzeń, instrukcji i poleceń władzom skarbowym ani przeprowadzania inspekcji tych władz. Podlega on dyrektorowi izby skarbowej i winien stosować się do udzielonych mu instrukcji i wskazówek.

5. Zarządzenie Ministra Skarbu ustali liczbę oraz kolejność i termin powołania lustratorów społecznych przy poszczególnych urzędach skarbowych (rewizyjnych).

6. Dyrektorowi izby skarbowej przysługuje prawo składania umotywowanych wniosków do właściwej wojewódzkiej rady narodowej o odwołanie okręgowego lustratora społecznego. W przypadku uwzględnienia tego wniosku rada narodowa powołuje i deleguje innego okręgowego lustratora społecznego.

Art. 11. 1. Zadaniem lustratorów społecznych jest:

1) współdziałanie z urzędami skarbowymi (rewizyjnymi) i ochroną skarbową w ujawnianiu osób, uchylających się od opodatkowania lub trudniących się nielegalnymi procederami zarobkowymi,

- 2) współdziałanie z urzędami skarbowymi (rewizyjnymi) w poborze podatków i danin,
- 3) zbieranie i komunikowanie pisemne urzędowi skarbowemu (rewizyjnemu) wszelkich danych, mogących mieć wpływ na ustalenie obowiązku podatkowego, rozmiaru tego obowiązku oraz na pobór ustalonych zobowiązań podatkowych.

2. Lustratorzy społeczni korzystają z uprawnień, przysługujących władzom skarbowym na mocy rozdziału 5 dział XI dekretu z dnia 16 maja 1946 r. o postępowaniu podatkowym (Dz. U. R. P. Nr 27, poz. 174) oraz uprawnień, przysługujących organom ochrony skarbowej. Rozporządzenie Ministra Skarbu, wydane na podstawie ustawy niniejszej, ustali szczegółowo zakres działania oraz uprawnienia lustratorów społecznych, wynikające z niniejszego artykułu.

Art. 12. Urząd skarbowy (rewizyjny) obowiązany jest wykorzystać materiał faktyczny, dostarczony przez lustratora społecznego. Jeżeli materiał ten nie jest zdaniem urzędu skarbowego (rewizyjnego) wystarczający do ustalenia wysokości zobowiązań podatkowych zgodnie z pisemnym wnioskiem lustratora społecznego, urząd skarbowy obowiązany jest w terminie dni 14 od dnia otrzymania wniosku przekazać sprawę obywatelskiej komisji podatkowej do rozstrzygnięcia.

Art. 13. Naczelnikowi urzędu skarbowego (rewizyjnego) służy prawo zwoływania konferencji lustratorów społecznych, działających w jego okręgu, udzielania im instrukcyj i zlecenia opracowywania — w zakresie określonym w art. 11 — konkretnych spraw.

D z i a ł 3.

Przepisy wspólne.

Art. 14. 1. Przewodniczący obywatelskiej komisji podatkowej i jego zastępcę oraz ławnicy otrzymują, zwrot kosztów podróży oraz wynagrodzenie za posiedzenia w wysokości diet członków odpowiedniej terytorialnie rady narodowej. Wynagrodzenia przewodniczących i ich zastępców mogą być zryczałtowane przez Ministra Skarbu w drodze zarządzenia.

2. Wynagrodzenie lustratorów społecznych oraz okręgowego lustratora społecznego określi zarządzenie Ministra Skarbu.

Art. 15. Przewodniczący obywatelskich komisji podatkowych, zastępcy przewodniczących, ławnicy oraz lustratorzy społeczni winni nadużycia władzy urzędowej, jeżeli czyn popełniony został z chęci zysku (art. 286 — 291 k. k.) — podlegają karze więzienia do lat 15. Do orzekania powołane są sądy okręgowe.

D z i a ł 4.

Przepisy końcowe.

Art. 16. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrom Skarbu i Sprawiedliwości.

Art. 17. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 lipca 1947 r. do dnia 30 czerwca 1948 r.

Prezydent Rzeczypospolitej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Józef Cyrankiewicz

Minister Skarbu:

Konstanty Dąbrowski

w/z Minister Sprawiedliwości:

Leon Chajn